

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 123.

V Ljubljani, v sredo 31. maja 1899.

Letnik XXVII.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravištvo „Slovenca“.

Izjava.

Vodstvo katoliško-narodne stranke se je v včerajšnji seji pečalo z od liberalne narodne strani sproženo mislijo, naj bi vsi slovenski državni in deželni poslanci napravili skupni protestni shod zoper narodno-politični program nemške državno-zborske opozicije. — Vodstvo katoliško-narodne stranke prišlo je po kratkem posvetovanju do soglasnega sklepa, da se katoliško-narodna stranka takega shoda nikakor ne bi mogla udeležiti.

Pri tem sklepu vodili so strankino vodstvo sledeči razlogi:

Nemška opozicija sama svojih postulatov ne smatra za resne — tem manj zaslužijo, da bi jih vsi slovenski poslanci počastili s skupno demonstracijo. Taka demonstracija je pa tudi v

stvarnem oziru nepotrebna, ker je vse-slovenski shod od septembra 1897 jasno in točno označil narodno-politično stališče vsacega Slovenca, stališče, katero nedvoumno izključuje in obsoja narodno-politične zahteve opozicionalnih Nemcev. Katoliško-narodni, kakor tudi izvenkranjski državni in deželni poslanci so se v narodno-političnem oziru dosledno držali programa vseslovenskega shoda in ga dosledno izvajali v dejanju v vseh javnih zastopih. O stališču katoliško-narodnih in izvenkranjskih slovenskih poslancev nasproti »nemškemu narodno-političnim zahtevam« toraj ne more biti nikakega dvoma. Čemu tedaj protestni shod? Edina stranka na Slovenskem, o kateri je tak dvom mogoč in dopusten, je liberalna »narodna« stranka, ki se je združila v kranjskem deželnem zboru z liberalnimi Nemci, darovala 6000 gld. iz deželnih sredstev za nemško gledališče, obmejnem Slovencem pa, Nemcem na ljubo, bila v obraz, odklonivši primerno podporo »Naši straži«! Ni čuda, če ta stranka čuti potrebo, demonstrirati za svoj »slovenski značaj«. Toda to naj stori brez štafaže poštenih slovenskih mož, ki nimajo navade, na eni strani s praznimi demonstracijami ljudstvu pesek v oči metati, na drugi strani pa pod skupno idejo igrati z baronom Schweglom, ki je »nemške« zahteve za Kranjsko sestavil!

Dokler liberalna narodna stranka v deželnem zboru resno in v dejanju ne pretrga zveze z baronom Schweglom, toliko časa katoliško-narodni poslanci z liberalnimi »narodnimi« deželnimi poslanci ne sedejo k skupni mizi v posvetu o narodno-političnih stvareh.

Z veseljem pozdravljamo ta edino pravilni sklep vodstva katoliško-narodne stranke. — To je edino pravi odgovor na smešne Hribar-Tavčarjeve ukaze. Liberalci naj sami demonstrirajo. Uverjeni smo, da se bode baron Schwegel te demonstracije grozovito ustrašil!

Narodna ekonomija župana Hribarja.

I.

Stoji stoji Ljubljana,
Ljubljana dolga vas.
Nar. pes.

Občinske volitve v Ljubljani so za eno leto končane. Valovi volilne agitacije so se polegli in sedaj naj zopet za eno leto molčimo in rečemo k vsemu, kar se v občinski zbornici zgodi in kar se ne zgodi: Amen! Ne! Naše stremljenje za izpremenjeno toka v občinski politiki bi bilo neiskreno, ko bi k vsemu molčali. Zato hočemo vršiti svojo žurnalističko dolžnost in izražati od časa do časa mnenje onih volivcev, ki so s svojim glasom pri zadnjih volitvah obsojali zistem župana Hribarja.

Gospodarji na mestnem magistratu so ob zadnjih volitvah v obče molčali. Samo župan Hribar je dvakrat govoril v obrambo svojega zistema na magistratu, enkrat v deželni zbornici, drugič na volivnem shodu v »Narodnem domu«. Ker drug nihče ni dvignil svojega glasu, moramo smatrati gospodarska načela gospoda Hribarja kot mero-dajna za smer občinske politike v Ljubljani. Opravičuj svoje gospodarstvo očital je gospod Hribar opoziciji, da hoče iz Ljubljane napraviti »dolgo vas«, kakor pravi slovenska narodna pesem, on pa in od njega vojena sedanja večina hoče ustva-

LISTEK.

Slike iz Opatije.

(Jos. Lavtižar.)

II.

24. februarja 1899.

Ni še posebno dolgo, kar je bila Opatija prd-prosta naselbina. Poleg morja sozidali so benediktinci v srednjem veku cerkev s samostanom. Načelnik jim je bil opat, zato so zvali ves kraj Opatijo. Lahi so seveda ime izpremenili v »Abbazia«, kakor so sploh vsa druga imena po Istri pokvarili z italijanskimi izrazi. Ker benediktinci niso imeli miru pred Turki in Benečani, zapustili so svoj razrušeni dom in se preselili drugam. Ko nastopijo mirnejši časi, pridejo na njihovo mesto avguštinci z Reke (1560—1723). Od teh kupijo jezuitje Opatijo za 2504 gld., ki ustanovijo tukaj in v vsi kastavski okolici cvetočo kolonijo, pa tudi ta ni imela obstanka. Pride leto 1773, jezuitski red je vsled neugodnih razmer odpravljen za nekaj časa, njegova posestva dobi država in redovniki morajo iskati drugega stanovanja. Zemljišča pridejo polagoma v roke zasebnikom in le majhen del ga podari cesarica Marija Terezija nad-diaconu na Reki s pogojem, da mora skrbeti za

duhovnika, ki bode opravljal službo božjo. Pozneje pripada Opatija prostrani župniji kastavski, od leta 1844 pa je podružnica pod Volosko ter je nastavljen pri nji kapelan-ekspozit za dušnega pastirja. Posvečena je patronu ribčev sv. Jakobu apostolu z imenom »ad palum« (pri kolu).

To je kratka zgodovina tega kraja. Vse je ta čas napredovalo, iz neznatne Opatije nastalo je prav na ameriški način celo mesto, ponosne palače vzdigujejo se ena nad drugo, le cerkvice tik morja je ostala še ona stara in majhna, kakor je bila nekdaj. Nad njo stoji neznaten stolpiček, da ne veš, ali je to vila ali hiša božja. Nabirajo sicer milodarov za novo, toda malo je dobrotnikov, ki bi dali kako večjo svoto. Pri navalu toliko tujega in Slovanom večinoma sovražnega ljudstva ohranil se je pa vendar v cerkvi hrvaški jezik v znamenje, da bivamo na slovanski zemlji. Prav razveselilo me je, ko sem slišal s kora trikratno hvalnico:

»Budi hvaljeno po sve vrie me
Isusa i Marije sladko ime.«

Tudi občinski odbor je naroden. Vsi razglasi za goste, opomini za voznike in drugi oklici priobčeni so v hrvaškem jeziku na prvem mestu. Ravno tako opaziš na poslopjih nekaj domačih imen, kakor: Car, Sokol, Zrinski, Danica, Katinka, Nada, Slatina.

Pojdiva sedaj nekoliko na prosto. Izmed palač te peljem k morskemu obrežju, kjer je izkle-sana prijetna pot med skalovjem. Nama nasproti proti izhodu stoji Reka, kamor se pripelješ s parnikom v dobri pol uri. Vstopiš kadar ti je drago, ker vozijo parniki dvanajstkrat na dan sem in tje. Na levi ugledaš staro mesto Kastav, ki kraljuje v svoji narodni zavesti visoko nad roškim zalivom. Ponosni kamenitni zvonik vidi se kakor svetilnik daleč okoli. Naravnost proti jugu je odprt v nepregledni daljavi kanal Farasina. Ob eni strani ga meji izhodna Istra, ob drugi pa otok Cres (Cherso), na katerem se dobro razloči gora Sis (336 m.). Za Cresom je paralelno raztegnjen otok Krk (Veglia) in za njim zapira obzor hrvaško gorovje Velika Kapela z Bielo Lásico (1533 m.) in z glasovitim Klekom (1182 m.). Ako se obrneva še na griče, ki stojé zapadno nad Opatijo, vidiva lorberjeve gozdiče do kakih 300 metrov visoko, naprej pa bolj kamniten svet, vendar večinoma obraščen s hrastovim in bukovim drevjem. Pred nama se širi Osojnica (404 m.), še višje se vzdiguje samotni hrib, s katerega zre župnijska cerkev Veprinac (519 m.) Jugozapadno od Veprinaca pomalja svojo okroglasto glavo Učka Gora (1396 m.), ki je vrhunec vsega Krasa in sploh najvišja gora v Istri. Lahi so jo prekrstili po stari navadi v Monte Maggiore.

riti moderno veliko Ljubljano s palačami in modernimi prometnimi sredstvi. Ako bode taka moderna Ljubljana ustvarjena, bode se trgovina povzdignila, tuji kapital bode prišel v deželo in turisti tuji ter letoviščarji bodo zahajali v mnogobrojnem številu v deželo in puščali tu mnogo denarja.

Ko bi bil gospod Hribar govoril tako samo na agitacijskem shodu v »Narodnem domu«, bi mi smatrali to njegovo izjavo za agitacijsko sredstvo, da utrdi omajane vrste gospodujoče stranke ali ker je te svoje nazore ponovil poslanec Hribar v deželni zbornici, moramo vendar misliti, da on te svoje nazore smatra resnim. Zato je na mestu, da izpregovorimo o teh njegovih gospodarskih načelih par besed.

Gospod župan bode gotovo priznal to-le:

1. Gospodarsko položnje mestnih posestnikov je sedaj prekerno. Hipoteke na hišah so izredno obilne. Zidalo se je ob potresu drago in hiše, ki so se zidale ob potresu za 20, 30 ali 40 tisoč, bodo čez deset let in še prej imele faktične vrednosti komaj 80 odstotkov tega, kar so stale ob zidanju.

Renta hiš pada že sedaj in padala bode še zanaprej. Ker je mnogo hiš zadolženih do skrajne meje, je očitno, da bode pri mnogih gospodarjih prišel čas, ko bodo videli, da hiša ne nese toliko, da bi odrajovali obresti od dolga, plačevali davke in po nepotrebi visoke mestne doklade. Prišel bode — hišni krah, ako se gospodarske mestne razmere razvijajo v sedanjem tiru.

Kaj tedaj storiti? Pravi liberalni narodni gospodarji bi rekli: Pustimo stvari svoj tek! Kaj na tem? Hiše bodo ostale, menjali se bodo le gospodarji. Je-li naš gospod župan tudi na tem stališču? Ali so »Deutsche Stimmen« prav in resnično pisale, ko so podtikale županu Hribarju izrek: »Der Besitz muss wechseln«, potem on zavzema prav to liberalno narodno ekonomsko stališče. Županu Hribarju kot priznavalca liberalnih ekonomskih načel potemtakem glede smeri mestnega gospodarstva ni očitati nedoslednosti, pač pa glede njega slovensko-narodnih načel.

Slovenec Hribar bi moral pač vedeti, da so oni hišni gospodarji, ki visé v zraku, po veliki večini Slovenci. Ako jih zadene gospodarska kalamiteta, da jim bo prodana hiša ali da jo morajo prodati vsled dolgov, nastane vprašanje, bodo li kupci hiš tudi — Slovenci? Bog daj, da bi bili, ali zelo se bojimo, da bodo precej taci propalih hiš pokupili ali nemška kranjska hranilnica ali denarni domači Nemci in če bi kazalo, tudi — židje. Hiše bodo tudi po taki kalamiteti stale in tudi stolpiči bodo še na svojem mestu, samo — slovenska posest ne bodo več. Slovan Hribar, Vas ne obhaja li zona, ko se Vam kaže taka perspektiva v bodočnosti? Zastonj bode trkali tedaj na prsa, ko se bode oglašala Vam vest, češ, tudi ti slovenski narodnjak iz slovensko-nemške zveze si s svojim liberalnim mestnim gospodarstvom sokriv, da se kos za kosom slovenske posesti izgublja v nemških valovih.

Pa kaj hočete, kaj naj ne storim in kaj naj storim, povejte zabavljači, bi morda rekel župan Hribar.

Na to le na kratko, ker presega obseg in namen tega članka. Pred vsem naj se štedi pri neproduktivnih izdatkih. »Mestni dom« bi se bil za gasilne potrebe sezidal za 60.000 gld. Izdalo se bode zanj 120.000 gld., če ne več. To ni štedenje. Za tlakovanje nekaterih mestnih ulic s trdim kamenjem se bode zopet izdalo čez 100.000. Zakaj to? Pred enim desetletjem se je kameniti ulični tlak odpravil in se ceste posipale, ker so tiste preklicane »mačje glave« provzročevale preveč hruma in ropotanja. Sedaj pa tista liberalna mestna večina zopet uvaja kameniti tlak. V tem slučaju je eno gotovo: ali so se bili mestni očetje pred dobrimi desetimi leti s pametjo skregali ali pa sedaj. Tudi pred desetimi leti je sedel gospod župan v mestni zbornici.

Najbolje je pa to, da je gosp. župan Hribar trdil v deželni zbornici, da je izdatek za tlakovanje mestnih ulic — produktiven.

No, če je pa to produktiven izdatek, potem bode treba izdati novo knjigo o liberalni narodni ekonomiji. — Lahko bi se navedlo še več nepotrebnih malih neproduktivnih izdatkov, posebno pa je neproduktiven tisti »dispozicijski fond«, ki

se je dal na razpolago gospodarju občinskega kraljestva.

Gospod župan upa, da se povzdigne trgovina ko bodo stale lepe hiše v Ljubljani in bo električna železnica brenčala mimo rotovža.

Hm! Če bi bilo res! Ni treba biti ljubljanski župan, vsak kramar s pipami in starimi hlačami ve, da je le takrat dobra kupčija, ako imajo ljudje denar. In kje naj vzemo ljudje denar, ako ne skrbite, da se povzdigne domača obrt, da se kmet v produktivnih zadrugah opomore ko se vsaki gospodarski organizaciji protivite, katera ustvari podlago za domačo slovensko obrt in industrijo? Iz političnega strankarstva dušite vsako narodno gospodarsko emancipacijo in s tem posredno tudi razvoj slovenske Ljubljane. Rajši podpirajte gospodarsko organizacijo in posredujte, da se ne bode po nepotrebnem vznemirjal trgovski stan, pomagajte snovati produktivne obrtne zadruge in ne kličite v deželo tuje podjetnosti, tujega kapitala.

Apropos, tuji kapital! Tega si tudi želi gosp. župan. Za Boga! ali nimamo še zadosti tujega kapitala v deželi? V Domžalah, na Dovjem, v Kočevju in Zagorju, v Ljubljani in Trzinu je tuji kapital, a s tujim kapitalom je tudi prišel tuji nemški živelj v deželo.

Delavnih rok slovenskih je dosti, tudi nekaj slovenskega kapitala je nabranega po slovenskih denarnih zavodih in za prve čase je tudi nekoliko petičnih zasebnikov, ki se štejejo za Slovence. Premišljajte in skušajte ustvariti kako obrt z domačim kapitalom. Pri premišljevanju o tej stvari bode uvideli, da gospodarska organizacija naše stranke ustvarja temelj, na katerem se bode razvila domača obrt in z njo tudi industrija, če se bode naprej zidalo. In le če bode obrt in industrija v deželi, bode imel kaj opravlja in posla tudi trgovec. Tuje izdelke prodajati pa zna vsak, tudi trgovski čevljar Jenič.

Ali vprašamo vas, g. župan, kedo bode kupoval, če ne bode nihče nič doma zaslužil, nič doma izdeloval. Delo, domače delo, ustvarja narodno bogastvo, prodajanje in trgovina s tujimi izdelki, naj so to čevlji ali obleka ali makari žveplenke ali pivo ali jestvine, vse to izsesuje narodno blagostanje, ker odvaja denar iz dežele. Celo tuje izvendeželne zavarovalnice niso nikaka ekonomska dobrota, kajti ako 100 tisoč forintov čistega prebitka ide eno leto v Gradec in Prago, je to že lepa svota, ki jo plačuje slovensko ljudstvo neslovenskim kapitalistom.

Delujte na to, da se domači kapital fruktificira v industrijska in obrtna podjetja, ne kličite pa tujega kapitala v deželo, ker to je delo — »Südmarke«, ne pa slovenskih patriotov.

S slovenskega stališča moramo gospoda župana nazor glede tujega kapitala najodločneje zavračati. Mi nismo Mažari z lastno državo, da bi mogli dekretovati poslovenjenje tujega življa, ki pride v naše kraje z nemškim kapitalom. Tudi ne Rusi, in celo ti se že branijo nemških podjetnikov in se z vso silo emancipujejo. Mi smo mali narod, na skrajni meji slovanskega juga, čegar meje niso zavarovane s trdnim zidom narodne države, kakor Mažari ali Rusi.

G. Hribar slednjič upa, da bode moderna Ljubljana privabila tujcev v Ljubljano, naj so že ti potovalci, turisti ali letoviščarji. No, o tem se da govoriti, vendar dvomimo, da bi Ljubljana v bližnji bodočnosti dosegla tak promet, kakor ga ima n. pr. Solnograd. Sicer pa mora g. župan pomisliti, da so turisti in letoviščarji v alpskih deželah z veliko večino Nemci, in ako bodo ti v večjem številu k nam zahajali, bodo v prvi vrsti gmotno in moralno podpirali domače Nemce. Ako bi v naše kraje na Gorenjskem zahajali v velikem številu nemški turisti, bi se tod tudi germanizacija širila. O tem so pričé Vrbsko jezero na slov. Koroškem, naš Bled, Opatija itd. Tega pa menda slovenski župan vendar ne želi.

Kakor vidite, narodno ekonomski nazori g. Hribarja niso srečni, ker so v narodnem oziru celo pogubonosni. Treba je tedaj v tej krizi iskati drugih potov, po katerih se dvigne gospodarski blagodat mesta Ljubljane, o tem pa prihodnjič.

Vseslovenska delavska slavnost.

(Dalje.)

Mostar: Naprej pod praporom božjim kliče vam — Josip Srebrnič, visokošolec.

Trst: Lega cristiano sociale applaudece unanime fausta occasione benedizione vostra bandiera — Vogrig Antonio, presidente.

Maribor: »Sloga jači, nesloga tlači«. Bog blagoslovi vaš trud, ter dodeli veliko uspeha! — Iv. Mosar, cerkveni slikar.

Konjice: Delajmo združenimi močmi! — Dekan Voh, načelnik katol. političnega in katol. delavskega društva v Konjicah.

Požega: Naprej sve za vjeru in za domovinu! Uz hrvatsko pozdravlja — Vladimir Gorsetić.

Št. Peter pri Gorici: V duhu z Vami pozdravljamo Vas srčno. Bog živi krščansko slovensko organizacijo. — Hranilnica v Biljah, Ljudska opekarna, Rojec.

Radeče: Prisrčno pozdravljeni bratje za povoljni uspeh današnje slavnosti naudušeno zakličemo z Vami: pomagaj Bog! — Brun Schmid, Ravnikar, Traun.

Zagreb: Neprisutni članovi zanatlijskega pomočniškega društva iz Zagreba priključujemo se današnji vašoj svečanosti. Želimo sretan napredak. Napred bračo samo složno jer sa slogom sve je možno. Živeli bračo Slovenci, živio društveni pokrovitelji! Živila kuma zastave. Pozdrav brači krajevnog društva. Živili svi posjetitelji! — Noršič predsednik, Habazin tajnik.

Trbovlje: Bog združi zavedne delavce pod praporom križa. — Erjavec, Končan.

Dunaj: Zadržan biti navzoč pri krasni slavnosti Vaši, pozdravljam Vas tem potom, želeč, da pod blagoslovljeno zastavo delujete za boljšo bodočnost poštenega našega delavstva, kateremu je zmaga pod to zastavo gotova. — Državni poslanec Povše.

Črnomelj: Zbrane pozdravlja obrtna druga v Črnomlju. — Jerman, načelnik.

Vipava: Vihraj zastava sv. Mihaela vedno zmagonosno na krščansko-socialnem bojnem polju. — Župnik Košir.

Kozje: Slovensko krščansko delavska organizacija naj se krepko razvija! — Gospodarsko bralno društvo Kozje. Erker, prvomestnik.

Store pri Celju: Presrčno vas pozdravljamo, živela krščanska delavska vzajemnost! Živeli prijatelji delavcev! Združimo se, da se vzboljša naše stanje! — Storski delavci.

Kamnik: Ponosno vihraj zastava krščansko socialna! Sveti Mihael vodi jo do zmage! Slava žuljavim rokam, ki se oklepajo križa! Tisoč pozdravov vsem zborovalcem! — Kalan.

Jarenina:

Od meje slovenske Vas srčno pozdravlja

Politično društvo današnji dan;

Iskreno Vam kliče, to željo ponavlja!

Delavci, bodite vi narodu bran!

Nekteri gospodje, ki kruha so siti,

Ki narod ga njim je v obilju dajal,

Začeli sedaj so svoj narod tajiti,

Njim tujec je ljubši kot brat z rodnih tal.

Zato Vi, delavci, značajni bodite,

Krščanska pa vera naj vodi Vaš krog;

Ves narod pod svojo zastavo združite;

Da to se posreči: Pomozi Vam Bog!

Za kat. slov. polit. in gospodarsko društvo v Jarenini: Anton Fišer, predsednik.

Jarenina: Ker nam ni možno bilo poslati svojih zastopnikov na ta delavski praznik v Ljubljano, pa Vas od tod, krščanski delavci, iskreno pozdravljam želeč iz dna svojih src, da se Vam popolnoma posreči organizacija delavskih stanov po vseh slovenskih deželah. Krščanski delavci povsod na dan! Razveselite s svojo gorečnostjo, naudušenostjo za vero in dom, s svojo neumorno delavnostjo in neomahljivo značajnostjo materi Sloveniji nje tužno srce vpričo izdajalskega delovanja mnogih njenih sinov v središču Slovenstva, v beli Ljubljani! V duhu smo z Vami in naudušeno kličemo:

Naprej delavski sloji,

Bodimo samosvoji!

Bogú na čast in rodu v slavo

Pod svojo delajmo zastavo!

Za 100 udov kmečkega bralnega društva v Jarenini: Fr. Sal. Gomilšek.

Dunaj: Živila krščanska demokracija! — Bartel, Dermastia, Dolšak. Hubad, Remec, Vadnal, akademiki.

Senožec: Le zaplamté naj svetli kresi, in vojske naše bodi nabor, beže naj divje vražni besi,

naj danes je krščanski tabor! Naprej krščanska zastava! — Švigelj.

Maribor: Želim mnogo uspeha. Bog blagoslovi vaše delo. Krepki živio slovanskim kat. delavcem. — Karol Tratnik v Mariboru.

Dunaj: Zadržan pri posvetovanju o kmetijskih zadrugah v ministerstvu kličem iz daljave: Bog živi Bogu in cesarju zvesto slovensko delavstvo in mu daj svoj blagoslov na polju socialne preosnove. — Dr. Ivan Šusteršič.

Ajdovščina: Zavzeti za Vaš program kličemo: Bog blagoslovi. — Društvo za podporo rokodelcev.

Ajdovščina: Ob sublju čutimo z vami. Naprej za žuljavi rod. — Pevsko društvo v Šturiji.

Sisek: Napred vjerom za uzajemnost i slobodu hrvatsko slovensku uredništvo »Hrvatskog radnickog-glasa«.

Ajdovščina: Posvečeni zastavi povodom proslave petdesetletnice veličanstva cesarja kliče rokodelsko društvo lokavsko naudušeno: Naprej pod njo do zaželjenega smotra delavcev. — Odbor.

Kozje: Bratje pod novo zastavo krepko naprej! Bog blagoslovi delo. Iskreni pozdrav Slovincem in Hrvatom! — Katoliško polit. društvo kozjanskega okraja: Tomazič, predsednik.

Vipava: Slaviteljem delavskega stanu, zbranim danes iz cele Slovenije v beli Ljubljani, kličem krepki živio. — Repanšek.

Slovenja Bistrica: Živeli zborovalci, živela ideja, katero zastopate, čeravno zadržani, a v duhu smo z vami. — Podružnica celjskega delavskega društva Laporje.

Rečica: Živeli neomahljivi boritelji krščanske organizacije v vseslovenskem taboru! Bog daj pravični slogi moč in blagoslov. — Kmet. društvo Rečica ob Savi.

Rajhenburg: V imenu rajhenburških župljanov kličemo: Uspeh, zmago in blagoslov krščanskemu delu. — Merc, Vodošek, Hlastec.

Št. Peter pri Gorici. Vsem sobratom, zbranim pod krščansko-socialno zastavo, kličem iz srca: slava! — Odbor hranilnice Št. Peter pri Gorici.

Gorica: Ravnateljstvo krojaške zadruge želi sreče in blagoslova zbranim delavcem in njihovim voditeljem. — Krušič, načelnik.

Gradec: Neustrašeno naprej, vojaki, do milejše bodočnosti. — Odbor društva »Naprej« v Gradcu. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. maja.

Zasedanje državnega zbora, na katero stavijo nekateri krogi velike nade, je na drugi, posebno pri osrednji vladi, zadelo na velik odpor. Že včeraj smo namreč povedali, da se oficijozni listi naravnost izrekajo proti nasvetu, naj se skliče takoj državni zbor, in sicer samo zaradi tega, ker ni niti najmanjšega upanja, da bi državni zbor mogel mirno delovati. Nasvetu pa nasprotujejo tudi razni češki listi, mej temi posebno »Lidove Noviny«, ki pravijo, da treba upoštevati tudi češko delegacijo v državnem zboru. Predno se namreč skliče državni zbor, je treba z ozirom na kolikor toliko uspešno delo spraviti se najprej z Nemci, in sicer edino le na podlagi znanih postulatov. Pri tem pa odločujejo tudi slovanski poslanci, ki pač ne morejo pritrditi, da bi služile drzne zahteve objavljenega predpustnega programa za podlago resnim pravnim dogovorom. To je sicer popolno resnično, kajti tudi ostali slovanski zastopniki se morajo strogo držati tega načela, da o kakem pogajanju na temelju objavljenih postulatov ne sme biti govora. Po našem mnenju pa oni, ki je sprožil to misel, niti sanjal ni o kaki spravi, marveč je samo računal na mogočnost, da bi v trenutku, ko pride na dnevni red Thun-Szellova zadeva, samoumevno potihnili vsa strankarska nasprotstva, ker vse stranke želijo zmage avstrijskih zahtev nad ogrskimi. Na to pa seveda ni lahko računati, ker kričačem Wolfove in Schönererjeve barve še nikdar niso bile svete prave avstrijske koristi in so tudi židovski liberalci bolj naklonjeni Mažarom, nego pa Avstriji. »Linzer Volksblatt« je pa tudi mnenja, da bi neizogibni

burni napadi na ogrsko vlado le še bolj otežkočili rešitev sedanje krize.

Nagodbena kriza doseže danes vrhunec svoje napetosti. Za današnji dan napovedujejo listi rešitev v tem smislu, da poči prenapeta struna. Ogrska poslanska zbornica se snide že pojutranjim, na dnevnem redu prve seje je nagodbeno vprašanje, in mora toraj do tedaj biti že vse uravnano in Thun-Szellova zadeva definitivno rešena. Ogrski ministri bivajo še sedaj na Dunaju, toda z našimi možmi ta teden še niso prišli v dotiko. Tudi pri cesarju niso bili v avdijenci. Posreduje samo grof Goluhovski, ki se je včeraj dalje časa razgovarjal z ogrskim ministerskim predsednikom Szellom. Vsekako ostanejo ogrski ministri še danes v Budimpešti. Odstop Thunovega ministerstva je še vedno skoro neizogiben, ker s poravnavo mej Thunom in Szellom, ki je želi vladar in dela baje zanjo zunanji minister, najbrže ne bo nič.

Mejnarodna razsodišča. Na mirovni konferenci v Haagu igra, kakor znano, največjo ulogo predlog Rusije glede razsodišč. V tem oziru stavi ruski zastopnik tri predloge, namreč glede posredovanja, razsodišča in preiskave. Najpreje se morajo vse velesile zavezati, da bodo v vsakem slučaju, pri vsakovrstnih spornih vprašanjih, prosile posredovanja kake tretje velesile. V spornih zadevah, ki se ne tičejo vitalnih vprašanj, naj se pozove obligatorno razsodišče. Vsaka stranka naj izvoli po dva razsodnika, ki naj skupno imenujejo petega sodnika. Konečno naj se izvoli stalna komisija, ki naj presoja in preiskava vsa sporna vprašanja. Angleži zahtevajo poleg tega še stalno razsodišče. Ameriški delegati prinesli so seboj že izdelan načrt o mejnarodnem razsodišču, ki obsega 26 členov. O vseh teh načrtih se bo posvetovala mirovna konferenca.

Položaj na Filipinih. Iz Manile v zadnjem času ne dohaja zadnje dni nič več poročil. Ameriški general se že več mesecev pogaja z voditelji vstajev, od katerih se je splošno pričakovalo, da se čim preje udajo. Toda vsa pogajanja so bila dosedaj brezuspešna. Vodja Aguinaldo je naravnost izjavil, da o tem poprej ne more biti govora, dokler Amerikani ne privolijo v sledeče zahteve: Vsi ministri avtonomne vlade morajo biti Filipinci; pravice ameriškega glavnega guvernerja morajo biti omejene po zgledu onega v Kanadi. Ameriške čete smejo zasesti samo tri filipinska mesta. Na te zahteve ameriški delegatje ne marajo povoljno odgovoriti, prične se toraj, oziroma nadaljuje vojska. Aguinaldo je izjavil, da se ne ustraši nadaljnjih bojov, ker ga podpira v vojski pogum somišljenikov, ugodni teren in pa podnebje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. maja.

(Vseslovenska delavska slavnost.) Prof. dr. Krek je prejel kot odgovor na izraz vdanosti, po brzojavu poslan papežu v Rim, nastopni odgovor: Sveti oče je preradostno vsprejel vdanostna voščila, katera si izrazil v ravno dopisnem brzojavu, ter z vso ljubeznijo podeli Tebi in sodrugom, katerim si predsedoval na shodu, apostolski blagoslov. Marijan kardinal Rampolla.

(Za župnijo Belocerkev) je prezentiran župnik Mihael Barbo s Trebelnega.

(O vseslovenski delavski slavnosti) v Ljubljani je tudi včerajšnji zagrebški »Obzor« objavil obširnejše poročilo, v katerem se jako lepo izraža ljubezen do delavskih stanov in slovenskega naroda v obče. Poročevalec konečno dostavlja: »Naglašati moramo, da se je ob tej slovesni priliki potrdila mej nami in Slovenci ona vez, katero so lani na Trsatu sklenili dični njihovi in naši politični boritelji«.

(Streli z grada.) »Narod« se jezi, da je o delavski slavnosti tudi petkrat ustrelilo z grada, ko je bila zastava blagoslovljena. Huduje se, da bi o taki slavnosti pokal »mestni smodnik«, če pa že poka, pravi, naj bi to vsaj naznanili, da ne bi ljudje mislili, da gori. Tisto je že res, da bi moral magistrat to naznaniti. Mi smo tudi tako rekli, ko je zadnjič 56 češkim turistom začelo pokati z grada. »Narod« je menda takrat tistih 15 strelav preslišal. Kar se pa tiče »mestnega smodnika«,

lahko pove župan Hribar »Narodu«, da so ga delavci plačali. Plačali so ga, dasi bi morda ne bil tak greh, ko bi mesto pozdravilo tako slavnost s petimi streli. Če 56 turistom petnajstkrat ustrelilo, bi morda ne bil neodpusten greh, ko bi parkrat ustrelilo tudi o vseslovenski delavski slavnosti, ki so bili na nji zbrani tisoči Slovencev in zastopniki Hrvatov in Čehov!

(Originalna brzojavka) ki se je v nedeljo poslala sv. Očetu, se glasi: Summo Pontifici Leoni XIII. Romae. — Beatissime Pater! — Inspirante encyclica »Rerum novarum« centum uniones catholicae varie operantis populi sloveni ad semiseculare regiminis jubileum augustissimi Imperantis Labaci adunatae laetas Deo agunt gratias pro valetudine Sanctitati Tuae mire restituta ac sub labaro Christi cum coelesti duce Michaele filialem pandunt amorem virilemque omni coepto jurant fidem, precantes Deum, ut dies Tuos laureatos ducat ad victoriam de serpente seculari, quem caventes paternam implorant benedictionem Apostolicam. Ad pedes Sanctitatis Tuae pro sodalibus humillimus praeses: Dr. Joannes Krek, professor Theologiae, Labaci, Austria.

(Osebnе vesti.) Avstrijski konzul v Jašu, gospod A. Pogačar, rodom Ljubljčan, je premeščen v Kairo. — Č. gosp. St. Valentinčič, kurat v Mirniku ob laški meji na Goriškem, je premeščen v Gabrije na mesto ponesrečenega č. g. A. Bratine. — G. Dragotin Podreka je imenovan za računskega asistenta pri finančnem ravnateljstvu v Trstu.

(»Muzine brce«.) Kadar si »Narod« ne ve kaj od togote, tedaj vedno začne brcati. Tudi vseslovenska delavska slavnost ga je močno razhudila. Ni vedel, kaj bi popadel. Nazadnje se je spravil na »Slovenčev« sobotni »Pozdrav«. Izteknil je v njem rimo: srca — zrcra. To bo nekaj, če ni hudir, si je mislil, in pozabil je na vse, pozabil na vso krščansko-socialno slavnost, ki mu je zadala toliko gorja. »Srca-zrcra«, ta rimica je bila srečni strelovod, ki je odvodil vso jezo na ubogega dr. Aleksija. Žalostno je, pravi »Narod«, da je tako v Ljubljani. »Pri tem nas le eno tolaži, da se namreč rimski dohtarček s svojo rimo še grje prepira nego z narodno stranko. Srca — zrcra. Če pride ta le »zrcra« pred oči pesniški muzi, bode podeljena dr. Aleksiju taka brca, da si ne bo nikdar več upal zajahati pesniškega svojega osla«. Gorjé ti, ubogi Aleksij, gorjé! Pri tem nas le eno tolaži, da bo namreč podeljena tista brca najprej Simonu Gregorčiču, potem Levcu, potem pa dr. Aleksija slavnemu rojaku dr. Tavčarju, in še le nazadnje dr. Aleksiju, če se morda v očigled tolikih in takih brce muza ne bo že naveličala. Vsak petošolec namreč pozna te le verze:

»Le v jasnem valovju pokojnega srca
Prekrasno nebo vesoljno se zrcra
In zrcra se v njem nešteti cvet,
Ki z njim življenja breg je odet«.

Te verze z brce vredno rimo »srca — zrcra« je zložil Simon Gregorčič, uredil jih je Fr. Levce, izdal pa v »Lj. Zvonu« dr. Ivan Tavčar. Muza, sedaj pa začni dajati — brce: Simonu eno, Levcu eno, Tavčarju eno, in za temi slavnimi velmožmi še ponižnemu tvojemu služabniku Aleksiju!

(Musica sacra.) Jutri je pontifikalna maša v stolni cerkvi ob 8. uri: Instrumentalno mašo zložil V. E. Horák, graduale in sekvenco Ant. Foerster, offertorium I. B. Müller; po procesiji Tantum ergo, zl. Waldeck.

(Litanijske presv. Srca Jezusovega.) Ravnokar so izšle »Litanijske presv. Srca Jezusovega«, za čveteroglasni ali enoglasni zbor postavil Jos. Lavtižar, župnik v Ratečah na Gorenjskem, pošta Kranjska Gora. Cena s poštnino vred 20 kr.

(Pri procesiji sv. Rešnjega Telesa) v Trnovem, ki se vrši jutri ob 1/2. uri zjutraj, se bode streljalo iz topov na ljubljanskem Gradu.

(Drugo izvešje društva za krščansko umetnost v Ljubljani za l. 1897 in 1898.) Nedavno so prejeli udje tega društva 24 strani obsegajoče izvešje za dobo preteklih dveh let. Odslej bodo, kakor vse kaže, izveštja izhajala redoma vsako leto in prinašala razen letnega poročila o odbojem delovanju tudi še različne spise o cerkveni umetnosti. V letošnjem izvešju se je pričela ta ideja izvajati. V poročilu javlja predsednik o društvenem delovanju, ki je mnogo neprikladnega

preprečilo pa tudi pospešilo marsikaj dobrega v cerkvenoumetniških potrebah ljubljanske škofije. V spisu: „Pripomba k vigneti na čelu našega Izvestja“ pa dokazuje, da je glava vzdana v stolnici na desni strani vhoda sklepnik nekdanje gotiške stolnice. Ko so novo stolnico zidali, ga je ohranil dr. I. G. Thalnitscher. — V spisu: „Pogled na cerkvene umetnine naše škofije in primeren nasvet“, razpravlja Fr. Avsec o velikosti naših cerkev, o cerkvah iz romanske in gotiške dobe, o notranji opravi cerkva in o starih slikah iste dobe. Pisatelj si je ogledal 141 cerkva in napravil njih načrte, zatorej ima bogato izkušnjo o umetnosti na Kranjskem. Na koncu spisa še svetuje, kako naj se preiskujejo naše umetnine. Spis je vrlo zanimiv, samo da je za toliko raznovrstno in bogato vsebino prekratek. „Črtica o križanski cerkvi v Ljubljani“ V. Steska dokazuje, da slike v križanski cerkvi niso Mencingerjeve, kakor se je doslej vsevprek pisalo, ampak da so jih l. 1715 darovale tri avstrijske cesarice. Slikali pa so te slike Anton Schoonjans, Rothmayr in M. Altomonte. Slika velikega altarja je pogorela l. 1857. Novo je slikal Canon. — V spisu, „kateri slog naj se izvoli za nove cerkve?“ dokazuje J. S., da so za naše razmere najprikladnejše renesansne cerkve, kar v novejšem času priznavajo prvi strokovnjaki. Isti pisatelj objavlja naposled »Prošnjo za stvarne doneske k diecezanskemu muzeju«, ki se je letos otvoril. V tem muzeju naj bi se shranjevale stvari tičooe se cerkvene umetnosti n. pr. podobe, rezbarski izdelki, paramenti, liturgične posode, okraski i. t. d. — Društvo šteje 18 ustanovnikov in 130 udov. Kdor pristopi kot ud, plača prvič 2 gld., pozneje vsako leto po 1 gld.

(Novo cerkveno zastavo) so si napravili ljubljanski tretjeredniki, katero je v nedeljo ob dveh presvetli knez in škof slovesno blagoslovil in pod katero se jutri udeleže procesije svetega Rešnjega Telesa.

(Iz Banjaleke) [Kranjsko] se poroča, da je ondi umrl učitelj g. Tomaž Jelenec vsled sušice 29. maja t. l. Pogreb rankega je bil danes ob 8. uri zjutraj. Pokojni se priporoča v molitev. Naj v miru počiva!

(Iz Brezovice) Pretečeni teden je bil tudi za Brezovčane praznik, kakoršnih doživimo malo, imeli smo namreč med nami svojega višjega pastirja. V sredo popoldne točno ob 4. uri se pripelje Presvetli iz Ljubljane k nam, dasi je bilo skrajno neugodno vreme in je bilo kakor iz škafa. Takoj po prisrčnem pozdravu in vsprejemu smo šli v cerkev, potem v šolo, kjer je Prevzvišeni vidno razveseljen poslušal točne odgovore šolarjev. Nato je sledila vizitacija cerkve, kjer je vse v najlepšem redu. Drugi dan je prejelo nad 100 vernikov sv. zakramente in 90 otrok je bilo birmanih, izmed teh je bilo 61 domačih, ostali iz sosednjih fara. Bilo bi odveč omenjati, da so Brezovčani vse dostojno okrasili, posebno še cerkev. Na prostem je bilo skoro nemogoče postavljati mlaje in obešati zastave, ker »vse je vihar razdjal«. Kar se je prejšnji dan naredilo, je imelo zjutraj že vse drugo lice. Bilo je kakor v vojski: pokalo je, kakor da se je šlo za resnico ter je menda zato še bolj deževalo, mlaji so padali ali se vsaj ponižno klanjali, zastave so frčale po zraku in vse to je mirnega obraza in trdih korakov gledala vrla požarna bramba, ki je ves čas skrbela za red in častno stražo škofu. Bodi pri srčna zahvala Presvetlemu, vsem drugim gg. duhovnikom, požarni brambi in vsem, ki so pripomogli, da se je vse prav lepo izvršilo.

(V Št. Vidu pri Ljubljani) je bila o Binkoštih razstava risarij učencev obrtno nadaljevalne šole. Zaradi pretesnega prostora je bilo razstavljenih samo 200 listov iz I. tečaja (poučeval g. Viktor Jaklič) in 94 listov iz II. tečaja (poučeval g. Albert Sitsch). Skoraj toliko listov pa je ležalo še v pisarni na vpogled tistim obiskovalcem razstave, ki so se zato posebno zanimali. Videti je bilo od preprostih začetnih črt vse stopnje iz geometričnega, prostoročnega, konstruktivskega in projekcijskega risanja, iz strokovnega risanja kovačev, ključarjev, krojačev, kamnosekov, stavbarjev in mizarjev do čistih detajlov v naravni velikosti, katere so izdelali bolj izurjeni učenci s pomočjo lupe po malih fotografijah. Ogledalo si je to razstavo nad 600 oseb, domačih obrtnikov in kmetov, a tudi zunanjih gostov. Med temi so bili: prev-

zvišeni gospod knezoškof dr. Anton Jeglič z gospodom kanonikom Sušnikom in drugimi gospodi, g. o. Krizostom Krajnc, predstojnik samostana v Virovitici, g. cesarski svetnik Ivan Murnik, gospoda nadzornika Fran Levec in Andrej Žumer, gospod ravnatelj dr. Lovro Požar, gospod Vurnik iz Radovljice itd. V to šolo se je v pretečenem od oktobra do vštetega aprila trajajočem šolskem letu 1898/99 vpisalo 146 učencev in sicer v pripravljalni tečaj 63, v I. letnik 41, in v II. letnik 42. Med temi je bilo 24 prostovoljcev, t. j. takih, ki niso obvezani šolo obiskovati, bodi si, da so že dopolnili 18. leto, ali pa da so že pomočniki ali celo samostojni mojstri. Taki so bili trije. Ti prostovoljci so jasen dokaz, kako je ta šola obrtnikom potrebna, in pa, da se oni tega tudi zavedajo. Koncem leta je ostalo v šoli še 113 učencev. Med temi je bilo 83 sposobnih, 30 pa nespособnih.

(Umrli) je v soboto v Gradcu upokojeni policijski ravnatelj, vladni svetnik Valentin pl. Jenko. Rojen je bil v Loki, služboval najprvo v državni službi v Ljubljani, pozneje je bil policijski komisar v Italiji, od 1867 do 1870 pri polic. ravnateljstvu na Dunaju in konečno do l. 1893 pol. ravnatelj v Gradcu.

(Marjetice v Trstu.) Interesantno poglavje so tržaške »marjetice«! Marjetica je lepa cvetica, ki oveseljuje oko vsacega človeka brez razlike narodnosti. Drugače pa je pri Italijanih. Italijanska kraljica je Marjeta ali tudi Margerita, kakor že kdo hoče. In zaradi tega so tržaški Italijani vsi vneti za marjetice, kajti njim je marjetica simbol italijanske ideje, kakor je Nemcem simbol nemške ideje plavica. To oboževanje marjetice pa privede tržaške eksaltade včasih do tacihi prismojenosti, da pridejo celo z avstrijsko oblastjo v nasprotje. Nedavno se je pripetilo nekaj takega. Neki učitelj je peljal svoje otroke v prirodo zunaj Trsta. Pripeljal jih je na travnik, kjer cvetó marjetice. Tu je velel svojim učencem, da vsi natrgajo marjetic in se okinčajo kar največ mogoče z njimi. Otroci so ubogali svojega učitelja. Nato hajdi v Trst nazaj in demonstrativno skozi mesto z marjeticami! To je bil prizor s temi političnimi cveticami, da se je vse zgledovalo. A tržaška policija pa tega izzivanja predrznega italofilskega učitelja ni trpela in je poslala svoj ukor magistratu. V predzadnji seji deželnega zbora so se poslanci tudi zares pečali z vprašanjem, ali se po Trstu sme nositi marjetice ali ne. Do zaključka v tej zadevi menda ni prišlo in marjetice se še vedno prikazujejo in se bodo. Quousque?

(V tržaškem mestnem svetu) se je v zadnji seji poslanec Cambon izpozabil tako daleč, da je zaklical »evviva l' Italia!«, na kar je takoj zadonel na galeriji odmev »evviva l' Italia!« — Ali je mogoča večja predrznost?

(Tržaška trgovska in obrtniška zbornica) je še vedno v rokah takozvanih borzijancev, in Italijani so nekako peto kolo pri vozu, kar jih seveda jako grize. Konečno je italijanskim mogotcem počila struna potrpežljivosti in minulo leto so na vlado vložili prošnjo za izpremeno volilnega reda tako, da bi borzijanci ne imeli neomejene oblasti. V zadnji seji dež. zbora tržaškega minuli četrtek je posl. Benussi nasvetoval, da dež. odbor zahteva rešitev dotične prošnje.

(V Codermazovi aferi) je bilo zaslišanih že do 50 oseb, mej njimi tudi goriški župan. Iz tega utegne nastati zanimiva politična pravda, ki bode odkrila razne spletke goriške irredente.

(»Lega della gioventù Friulana«) v Gorici je prekoračila svoj delokrog, zato je namestništvo to društvo razpustilo. Predsednik društva je bil znani Codermaz, ki je sedaj v preiskavi zaradi veleizdaje.

(Za hrvatsko gimnazijo v Pazinu) je »Osservatore Triestino« minolo soboto objavil razpis za dve profesorski mesti. Čas je bil že zdavno.

(Toča na otoku Visu.) V noči mej petkom in soboto je padala po celem otoku izredno debela toča. Nekateri vinogradi so meter debelo pokriti z ledom. Škodo cenijo na 700.000 gld.

(Svinjska kuga.) »Obzoru« se poroča iz Slavonije, da je v Rajevem selu ob Savi že nekaj tednov svinjska kuga, katero pa ljudstvo taji in skriva. Nevarnost je velika, da se ta bolezen razširi.

(Učitelji za kaznjence.) Pravosodno ministerstvo je odredilo, da bode pri vsakem sodišču

vpeljan pouk kaznjencev. V ta namen je že določena svota, od katere bodo učitelji dobivali 20 do 30 kr. za uro, na leto a ne več ko 50 gld.

(Poboj.) Pri nekem ženitovanju v Gor. Šiški so se spri pri plesu kmetiški fantje. Jakoba Skodlarja sta napadla Jan. in Mat. Burger z nožem ter ga tako ranila, da so ga morali prepeljati v bolnico.

* * *

(Ponesrečil) je 13. t. m. v Krestted Bute Colorado 23 letni Jožef Držaj iz Boldraža pri Radovici. Kopal je v jami, nanj se zruši premog, da je bil takoj mrtev.

(Kuga v Aleksandriji) ni ponehala. Kakor se namreč poroča, je za to morilko zbolelo že osem oseb. Zasebna poročila pa trdijo, da se je pokazala tudi v dveh mestih ob Sueškim prekopu, kar pa oblastva tajé, da promet ne trpi.

(Poskušen samomor zaradi zobobola.) V Bero-linu je prejšnji teden skočila v vodo 25-letna dekle Engel, ker ni mogla prestajati bolečin vsled zobobola. Mesto k zdravniku je šla v vodo. Kaj takega je mogoče pač le pri članih sedanje moderne, brezverske družbe.

Vspored procesije sv. R. Telesa dan v stolnici.

Ob 8 uri slovesna pontifikalna sv. maša. — Okolu ¼ 9. ure se prične procesija, ki se bode pomikala po Glavnem trgu, skozi Špitalske ulice pred frančiškansko cerkev (1. blagoslov), skozi Wolfve in Gospodske ulice pred križevniško cerkev (2. blagoslov), skozi Križevniške ulice, po Bregu, čez sv. Jakoba most pred sv. Jakob (3. blagoslov), po Mestnem trgu, pred mestno hišo (4. blagoslov).

Red pri procesiji:

1. Farne procesije z banderi: a) trnovska; b) frančiškanska; c) št. jakobska.
2. Dijaki: a) I. mestna ljudska šola; b) strokovna šola; c) pripravnica; d) realka; e) gimnazija (nižja, višja).
3. Razna društva: a) slovenska krščansko-socialna zveza z zastavo, b) katoliško društvo rokodelskih pomočnikov z zastavo, c) katoliška družba z zastavo, d) bandero tesarjev, e) bandero pogrebne »Marijine bratovščine«, e) pekovsko bandero.
4. Stolna fara s svojim banderom. Za njim: Kupčijska učilnica.
5. Tretjeredniki z banderom.
6. Bandero N. Lj. G. Za njim: Ženski udje bratovščine sv. R. T. s prižganimi svečami.
7. Bandero s sliko sv. R. Telesa. Za njim: a) moški častivci sv. R. Telesa, b) dečki z neprižganimi svečami, c) deklice z neprižganimi svečami.
8. Vojaška godba.
9. C. in kr. vojaštva prvi oddelek.
10. Mestni magistrat.
11. Deželni odbor.
12. Oo. frančiškani s križem.
13. Gg. bogoslovci.
14. Duhovščina s sv. R. Telesom.
15. P. n. gg. uradniki c. kr. dež. vlade in drugi dostojanstveniki.
16. C. in kr. vojaštva drugi oddelek.

Opomba: Udje bratovščine sv. Rešnjega Telesa naj prižgo sveče zunaj cerkve. Prične se procesija pomikati takoj po vsakokratnem danem blagoslovu. Prišedši nazaj v stolnico se postavijo moški s svečami ob klopih na vsako stran, da delajo spalir; otroci gredo k oltarju sv. R. Telesa, ženske k oltarju sv. Dizma.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je izdala te dni svoje knjižnice XI. zvezek. Ta številka je bila zastala, ker zadnji njen spehljaj nosi XIII. številko. Pričujoči XI. zvezek je Tomo Zupanovega »Naš cesar Fran Josip I.« 2. natis. Drugi natis cesarjevega življenja popravlja in pomnožuje poprejšnji prvi natis. Nov je namreč tu 10. odstavek: »Kranjski 17. polk pri Kustoci« in »vitez Zitterer iz 66. ogrsko-slovaškega polka«, pa odstavek: »Cesarice Elizabete smrt in njen pokop«. Družbin prvomestnik Tomo Zupan je daroval ves ta dragi 5000 proizvodov broječi natis družbi zato, ker je bil prvi namenjen družbi v prid in se je razprodal z dobičkom. Ze mnogoštevilne okusne podobice l. natisa so v tem drugem še pomnožene — tako, da je v knjižici, ki broji 72 strani, 31 podob. Nove so namreč: Baron Cehovin, vitez Zitterer, dunajska mladina pred cesarjem in cesarica Elizabeta

malo pred smrtjo. Glede svoje zunanosti je to najlepša družina knjižica; tiskana je v slavnostnem odelu. Posamezni zvezek stane 20 kr., njih 100 pa 15 gld. — Sezite, Slovenci, po tem novem književnem daru družbe sv. Cirila in Metoda in oveselite ž njim sosebno še našo šolsko mladino!

(Vabilo k zboru podružnice sv. Cirila in Metoda na Bledu,) ki bo v nedeljo 4. junija t. l. ob 4. uri pop. v gostilni pri J. Peternele. Po zborovanju bode vrtna veselica, pri kateri sodeluje slavni pevski zbor bralnega društva z Bleda.

(Občni zbor kmetijske družbe) za Trst in okolico bode dne 4. junija ob 8. uri dopoldne v prostorih »Slovenske čitalnice« v Trstu. Na dnevnem redu so odborova poročila in volitev novega odbora.

Vozni red, veljaven od 1. junija do 1. oktobra 1899 priložile so domače slovenske tvrdke Čuden, Eberl in Gričar & Mejač današnji številki našega lista. Označene tvrdke — katere imajo še na razpolago vozni red — naj blagovolijo upoštevati častiti in spoštovani čitatelji ob priličnih naročbah.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Gospod P. 3 gld. — G. J. Brence, župnik v Preski, 1 gld. 50 kr. — G. Jurij Jelenc s Češenjce 1 gld. 30 kr. — G. L. S. 4 gld. — G. A. U. 2 gld. — Pripravljavni odbor klobučarske zadruge po g. And. Jamniku 3 gld. 50 kr.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 31. maja. Ministerski predsednik grof Thun in za njim Koloman Szell sta bila danes dopoldne pri cesarju v posebni avdijenci.

Dunaj, 31. maja. Kriza zaradi nagodbe še ni končana. Minister predsednik grof Thun je bil danes dopoldne pri cesarju v avdijenci, popoldne pa ogrski predsednik Szell. Govori se, da sta bila tudi hkrati skupaj pri cesarju. Demisij še nista oddala. Ogrski ministri gredo jutri v Budimpešto nazaj. Pojutrajšnjim se otvori ogrski državni zbor. Cesar je obema predsednikoma naročil, še enkrat delati na to, da se doseže sporazumljenje. Uspeh je dvomljiv. Szell ne kaže nič prijenljivosti. Ni izključeno, da Szell odstopi. Thun v bistvenih točkah ne odjenja.

Budimpešta, 31. maja. Včeraj so bili ogrski krogi že zelo optimistični glede krize, danes je javno mnenje pesimistično. — Listi slikajo položaj ogrske vlade in državne polovice kot jako kritičen. Pozornost vzbuja, da ogrski oficijozni listi govore o mogočem odstopu Szellovem. „Pest. Lloyd“ piše, da je nemogoče sedanja nasprotstva premestiti. „Budapesti Naplo“ piše, da se bližajo Ogrom hudi časi, v katerih bo moralo ogrsko ljudstvo pokazati svoje državljanske kreposti. Szellova misija je končana, preostaja mu ravno še demisija.

Budimpešta, 31. maja. Neodvis. stranka je nastopila proti Szellu, ker baje igra neodkritosrčno ulogo glede nagodbe proti avstrijski vladi. V otvoritveni seji drž. zbora hočejo energično protestirati proti njemu.

Budimpešta, 31. maja. Posebne izdaje listov se kolportirajo po mestu, ki govore o demisiji Szellovi.

Dunaj, 31. maja. Po Dunaju se je danes govorilo o demisiji grofa Thuna, pa ta vest je po izjavi „Fremdenblatta“ neresnična.

Dunaj, 31. maja. Upravni odbor nižjeavstrijskega deželnega zbora je vsprejel resolucijo, v kateri pozivlja vlado, naj varuje poslaniško imuniteto in slobodo predsednika tudi na zvonaj.

Praga, 31. maja. Pri zborovanju nemško-liberalnih deželnih poslancev je poslanec Funke utemeljeval resolucijo, naj poslanci te stranke ne odlože deželnozborskih mandatov. — Obenem se je izrazila zahvala zaupnikom nemških opozicionalnih strank ter sklenilo, da se odobré objavljeni nemški postulat.

Heb, 31. maja. Občinski svet je sklenil poslati cesarju spomenico, v kateri hoče

ugovarjati proti rabi češčine pri hebskem sodišču od strani odvetnikov. — Gledališke ulice je obč. svet prekrstil v Bismarckove.

Rim, 31. maja. Zbornica je izvolila za predsednika vladnega kandidata posl. Chinaglia.

Atene, 31. maja. Velevlasti so naznanile nadkomisarju princu Juriju, da bodo še to leto odstranile svoje vojaštvo s Krete.

Toulon, 31. maja. Marchand je došel včeraj opoldne. V pristanu ga je pozdravila nebrojna množica.

Madrid, 31. maja. Pri pogrebu Castelarovem, katerega se je udeležila ogromna množica prebivalstva, so poskušali rogovileži vprizoriti večje demonstracije, toda policija je poskus preprečila.

Peking, 31. maja. Nemški poslanik je izročil kitajskemu cesarju red črnega orla.

Umrli so:

30. maja. Angela Potokar, kočjaža hči, 16 let, Wolfove ulice 3, scrophulose. — Karol Javornik, delavca sin, 2½ leta, Illova 40, božjast.

V hiralnici:

29. maja. Ivan Kotze, posestnika sin, 33 let, jetika, kron črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina 24. urah
30.	9 zvečer	741,5	12,2	sl. szah.	jasno	
31.	7 zjutraj	743,7	10,1	sl. svzh.	poloblačno	0,0
	2. popol.	743,2	18,4	m. svzh.	„	

Srednja včerajšnja temperatura 12,8°, normale: 15,8°.

Tržne cene v Ljubljani

dne 27. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	9	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	8	Surovo maslo,	90
Ječmen,	7	Jajce, jedno	2
Gves,	6 50	Mleko, liter	6
Ajda,	8 20	Goveje meso, kgr.	60
Proso,	9	Telečje	60
Koruza,	5 60	Svinjsko	80
Krompir,	3	Koštrunovo	40
Leča, hkl.	13	Pišcanec	55
Grah,	11	Golob	19
Fižol, m. stot.	13	Seno, m. stot.	—
Maslo, kgr.	1 05	Slama,	—
Mast,	70	Drva trda, 4 kub. m.	6 50
Špeh svež,	66	„ mehka, 4 „	4 50

Kemične barve za sobne slikarje, **zemeljne barve** za zidarje ima tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice, v največji izberi v zalogi. — Cene so nizke. 228 14 11—3

Službe išče

45letni oženjeni, umirovljeni žandarmerijski stražmešter kot oskrbnik, nadzornik, pisar ali enake službe. Vešč je slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, dalje v poljedelstvu, gozdarstvu, vinarstvu in živinoreji.

Cenjene ponudbe naj se blagovolijo doposlati pod L. D. poste restante **Polhov Gradec nad Ljubljano**. 518 1-1

10 mladih junčkov za plemo

möltalske pasme ima na prodaj

graščina Habah,

516 3—1

pošta Mengeš.

Trnkóczy-jev

oblič za kurja očesa

102 10-4

(cena 35 kr.)

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča pred. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiro po najnižjih cenah.

227 26

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

Železnatem vinu
lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani
zmiraj potrdili navedeno množino
železa, so najboljši spričevalo ter
dajejo največje poročstvo za njega
učinek.

To vino je kaj dobro za slabo-
krvne, nervozne in vsled bolezni
oslabele osebe, za blede, sloke
(suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino
plačajo p. n. naročniki. 827 37

Zahvala.

Moj rajni mož g. Ludovik Müller je bil v mojo korist zavarovan za precejšno svoto pri zavarovalnici „THE GRESHAM“ v Londonu. Ko sem donesla mrtvaški list glavnemu zastopniku gosp. Gvido Zeschko-tu v Ljubljani, mi je znesek takoj izplačal. Javno se torej zahvalim ter društvu „THE GRESHAM“ priporočim slehrnemu, ki hoče za vse slučaje oskrbeti svojo družino.

Sv. Duh pri Konjicah, dne 25. maja 1899.

514 1—1

Matilda Müller.

Pozor!

Radi svoje preselitve naznanjam, da imam na prodaj

32 hl. naravnega in finega vina

po 22 gld., za katero se je nakupilo izvrstnega osipa. kdor želi imeti tako vino, naj se obrne v 14 dneh do podpisanca. Za pristnost se tudi jamči!

Alojzij Pavlin

515 2—2

v Štjak-u, pošta Vipava.

Na najvišje povelje Njega c. in k. apost. Veličanstva

XX. c. k. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dopuščena — ima 12728 dobitkov v gotovem denarji in skupnem znesku 403.160 kron.

Glavni dobiček znaša:

200.000 kron.

Za izplačilo jamči c. k. loterijski urad.

Žrebanje bode nepreklicljivo dne 15. junija 1899.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke so dobiti pri državni loteriji na Dunaji, L. Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, pri davčnih, pošt nih, brzojavnih in železničnih uradih, po menjalnicah itd. Načrti za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

431 4—3

C. k. vodstvo državne dohodni je

Oddelek za državne loterije.

je najboljši in najbolj gotovo sredstvo, da se urno in temeljito odpravijo kurja očesa, trda koža itd. Učinek z jamčen! Pristno le, če je vsacemu flastru vtisnjeno: »Františkova lekarna«. Dobiti je na Dunaju, V. 2, Schönbrunnerstrasse 107 (kjer se izdeluje), v Ljubljani pa v lekarni gospoda Urbalda pl. Trnkóczy-ja, Mestni trg št. 4.

Po pošti franko, ako se 40 kr. pošlje v znamkah.

sidro

Liniment. Capsici compos.

352 iz lekarn Richter-jeve v Pragi 24-15

priznana izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 759 40—37

Richter-jev liniment s sidrom

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri sietem levu v Pragi.

Razglas.

517 2-1

Vsled sklepa c. kr. deželne sodnije v Ljubljani z dné 10. maja 1899, opr. štev. Nc. III. 348/99 | 4, se bo

„Zavodu meščanske vojašnice“ v Ljubljani

lastno zemljišče vlož. štev. 17 kat. obč. Trnovsko predmestje pri prostovoljni in

na dan 6. junija 1889

ob 10. uri dopoldne na licu mesta določeni

javni dražbi

za ceno 17.000 gld. izklicalo in onemu, ki bode največ ponudil, v last oddalo.

Dražbeni pogoji izloženi so v pisarni podpisanega sodnega komisarja v občini pregled.

Dr. Fran Vok,
c. kr. notar kot sodni komisar.

Birmanska darila!

Priporočam svojo bogato največjo zalogo vsakovrstnih **zlatih, srebrnih in nikelnastih**

ur

verižic, uhanov, zapestnic, ovratnih verižic, prstanov itd. po jako znižanih cenah. 396 11

Se priporočam ter uljudno vabim

FR. ČUDEN

trgovina z zlatino in srebrnino
v Ljubljani, na Mestnem trgu.

Najnovejša špecerijska trgovina!!!

Karol Planinšek

prej Schober, Dunajska cesta štev. 8.

Ozira se na svoj zadnji inserat, dovoljujem si sl. občinstvo opozarjati na svojo **veliko zalogo špecerijskega blaga**, kakor: **raznvrstne kave, kakao, čokolade, olivnega, namiznega in aixer-olja** itd.

Nadalje se istemu tudi priporočam za nakup **najfinejšega francoskega in ogerskega konjaka, pristne sedmograške slivovke, finega tropinovca in špirita** po najnižjih cenah, zagotavljajoč solidno in reelno postrežbo. 415 15-10

Pozor

kolesarji!

Obče znana, jako trpežna

kolesa Styria št. V „ljudsko kolo“

prodajajo se zaradi različnih cen drugih vrst koles po jako znižanih tovarniških cenah pri

Franu Čudnu v Ljubljani

s čemur je sl. občinstvu dana prilika po ceni si pribaviti

Styria št. V.

399 11

Zastopnik tvrde: **Josip Polak.**

F. P. Vidic & Co.

v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo

stekleno zarezno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek).

348 27-10

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Severonemški Lloyd v Bremi.

866 30-26

Od vis c. kr. ministerstva vsled ukaza dné 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.

Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka:

Iz Breme vsak torek in soboto zvečer.

Iz Southamptona dotakniviš se ev.

Cherbourga vsakosredo in nedeljo

Iz Genove dotakniviš se Neapola

via Gibraltar dva ali trikrat

na mesec.

Brema - Avstralija.

Do

Adelaide, Melbourne

Sydneja.

Brema - Južna Amerika.

Do Montevideo.

Brema - Vzhodna Azija.

Do Kitajskega.

Brema - Avstralija.

Do

Japonskega.

Brema - Sev. Amerika.

Do Novi-Jorka.

Do

Baltimore.

Do

Buenos-Ayres.

vožnja po morji

čez ocean do

Novi-Jorka traja

6 do 7 dni.

Najlepša in najcenejša pri-

ložnost za potovanje.

Glavni zastopnik v Ljubljani:

Edvard Tavčar.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné
do dné po 4½%.
Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 31. maja.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 65 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » 20 »
Avstrijska zlata renta 4½%	119 » 90 »
Avstrijska krona renta 4½%, 200 kron	100 » 50 »
Ogerska zlata renta 4½%	119 » 50 »
Ogerska krona renta 4½%, 200 »	97 » — »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	915 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	357 » — »
London vista	120 » 50 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 90 — »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonador)	9 » 55 »
Italijanski bankovci	44 » 60 »
C. kr. cekini	5 » 67 »

Dné 30. maja.

4½% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 50 kr.
5½% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 25 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197 » 25 »
4½% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100 » 40 »
Tisine srečke 4½%, 100 gld.	138 » — »
Dunavske vravnave srečke 5½%	129 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » 75 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4½% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4½%	97 » 70 »
Prioritetne obveznice državne železnice	— » — »
» južne železnice 3½%	168 » 10 »
» južne železnice 5½%	123 » 25 »
» dolenskih železnice 4½%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4½% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	162 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » 10 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	85 » 50 »
St. Genois srečke, 40 gld.	84 » — »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	24 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3345 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	440 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	54 » 25 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	108 » — »
Montanska družba avstr. plan.	238 » 40 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	190 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.